

Handel ludźmi

2022-05-27

Handel ludźmi jest formą współczesnego niewolnictwa i poważnym przestępstwem rażąco naruszającym podstawowe prawa człowieka, którego istotą jest wykorzystanie człowieka nawet za jego zgodą, przy użyciu wskazanych w kodeksie karnym metod i środków. Jest zbrodnią naruszającą niezbywalne prawo każdego człowieka do godności zagwarantowanej przez liczne porozumienia międzynarodowe, w tym dyrektywy unijne, a także przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej.

Problem handlu ludźmi przybiera coraz bardziej zróżnicowane formy. W powszechnej świadomości handel ludźmi kojarzony jest głównie z wykorzystaniem kobiet do prostytucji. Jednak handel ludźmi może przybrać także inne formy – handlu ludźmi w celu zmuszania do pracy, niewolnictwa domowego, zmuszania do żebrania lub/i popełniania przestępstw czy też handlu ludźmi w celu pobrania narządów.

Ofiarami handlu ludźmi są zarówno kobiety i mężczyźni. Częstymi ofiarami handlu ludźmi są dzieci.

Handel ludźmi często związany jest z przemocą fizyczną i psychiczną, groźbami, gwałtami, niewolą za dług, ograniczeniem lub pozbawieniem wolności, izolacją i stałym nadzorem, odebraniem dokumentów, szantażem, niską płacą lub jej całkowitym brakiem, nieprzestrzeganiem prawa pracy, brakiem ochrony socjalnej, brakiem umowy i ubezpieczenia.

Handel ludźmi, według artykułu 3 Protokołu dodatkowego o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych o zorganizowanej przestępczości międzynarodowej z 2000 r. oraz Konwencji Rady Europy z 2005 r. definiowany jest w następujący sposób:

- a. „Handel ludźmi” oznacza werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, wprowadzenia w błąd, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania. Wykorzystanie obejmuje, jako minimum, wykorzystywanie prostytucji innych osób, lub inne formy wykorzystania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie, albo usunięcie organów;
- b. zgoda ofiary handlu ludźmi na zamierzone wykorzystanie określone w punkcie (a) niniejszego artykułu nie ma znaczenia, jeżeli posłużono się którąkolwiek z metod wymienionych w punkcie (a);
- c. werbowanie, transport, przekazanie, przechowywanie lub przyjęcie dziecka celem jego wykorzystania uznawane jest za „handel ludźmi” nawet wówczas, gdy nie obejmuje żadnej z metod wymienionych w punkcie (a) niniejszego artykułu.

Stosownie do art. 115 § 22 Kodeksu karnego, handlem ludźmi jest werbowanie, transport,

dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

- 1) przemocy lub groźby bezprawnej,
 - 2) uprowadzenia,
 - 3) podstępu,
 - 4) wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
 - 5) nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,
 - 6) udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą
- w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 1-6.

Przestępstwo handlu ludźmi jest zbrodnią – przestępstwo to zagrożone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 (art. 189a § 1 Kodeksu karnego). Z uwagi na wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, w myśl § 2 art. 189a kk) karalne jest również przygotowanie do popełnienia tego przestępstwa (czyn zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5).

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracyjnych powołał Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, który skupia przedstawicieli wszystkich zainteresowanych walką z handlem ludźmi podmiotów. Do zadań Zespołu należy proponowanie oraz opiniowanie podejmowanych działań zmierzających do skutecznego zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, a także ocena realizacji Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi.

Celem głównym Krajowego Planu Działań jest zapewnienie warunków koniecznych dla skutecznego przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce i wspierania ofiar tego przestępstwa.

W zakresie realizacji Krajowego Planu Działań przeciwko handlowi ludźmi, w ramach zadania publicznego, zostało utworzone Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla ofiar handlu ludźmi. „Prowadzenie Krajowego Centrum interwencyjno-konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi” jest finansowane ze środków publicznych.

Do głównych zadań KCIK należy przede wszystkim identyfikacja ofiar handlu ludźmi, podejmowanie działań interwencyjnych, prowadzenie schronisk dla ofiar, kompleksowe wsparcie ofiar handlu ludźmi (zakwaterowanie, opieka medyczna i psychologiczna, konsultacje prawne), poradnictwo prewencyjne oraz udzielanie konsultacji dla instytucji i organizacji. Centrum prowadzi również całodobowy telefon

**Magiczny
Kraków**

zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi.

Kontakt do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi
telefon: 22 628 01 20, Strona internetowa: www.kcik.pl

Informacje na temat przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi, ochrony i wsparcia ofiar, struktury instytucjonalnej można znaleźć w serwisie handelludźmi.eu.

W serwisie znajduje się obszerna baza wiedzy, zawierająca nie tylko akty prawne regulujące problematykę handlu ludźmi, ale także, statystyki, publikacje, ciekawostki oraz opisy prowadzonych projektów. Portal jest na bieżąco aktualizowany m.in. informacjami o nadchodzących i zakończonych wydarzeniach, wydanych raportach, orzeczeniach sądowych w sprawach o handel ludźmi.

Publikujemy krótkie materiały wideo dot. przeciwdziałania handlowi ludźmi, opracowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wspólnie ze Strażą Graniczną. Prezentacje zawierają podstawowe informacje dotyczące zagrożenia handlem ludźmi i dane kontaktowe do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Polskich i Cudzoziemskich Ofiar Handlu Ludźmi. Pliki wideo (w języku polskim i ukraińskim) dotyczące kampanii „Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi”: